

ด่วนที่สุด

ที่ นธ ๐๐๑๗.๒/ว. ๒๒๒๐

ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
ถนนศูนย์ราชการ นธ ๙๖๐๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ร่วมส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน หัวหน้าส่วนราชการส่วนภูมิภาค / ส่วนกลางในจังหวัดนราธิวาส

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การส่งบทความ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้กำหนดจัดทำวารสารการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดำเนินงานร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาชน

ในการนี้ เพื่อให้การเผยแพร่ข่าวสารด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบโดยทั่วกัน จังหวัดนราธิวาสจึงขอเชิญชวนท่านและบุคลากรในหน่วยงาน ร่วมส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะของบทความทั่วไป บทความสังเคราะห์จากการวิจัยหรือบทความที่เขียนขึ้นมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อตีพิมพ์ลงในวารสาร โดยบทความที่ผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และได้ลงตีพิมพ์จะได้รับค่าตอบแทนบทความตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ได้กำหนดให้ส่งบทความสำหรับวารสาร ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ ภายในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ทาง E-mail : journal.sbpac@hotmail.com และสามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วย ได้ที่ www.narathiwat.go.th หัวข้อ หนังสือราชการจังหวัดนราธิวาส

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางพาศิมาะ สะดิยาม)

เองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

สำนักงานจังหวัด

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๓๖๔ ๒๖๓๘

e-mail:nara0017.2@moi.go.th

หลักเกณฑ์การส่งบทความ

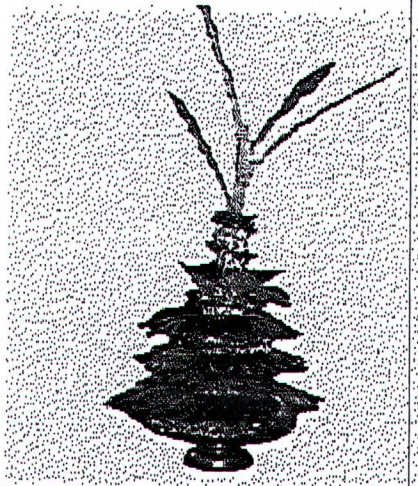
วารสารการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้

- **รูปแบบเบื้องต้น**
เป็นบทความทั่วไป บทความสังเคราะห์จากการวิจัย หรือบทความที่เขียนขึ้นมาจากประสบการณ์ของท่านที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ ด้านการเกษตร การค้าชายแดน การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพ การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส หรือเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้เป็นบทความที่อ่านเข้าใจง่าย น่าสนใจ ทันสมัย และมุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้ การพัฒนา จำนวนหน้าอยู่ระหว่าง 3-4 หน้ากระดาษ A4 รวมรูปภาพประกอบ (ถ้ามี)
- **ขนาดรูปภาพ และไฟล์รูปภาพประกอบ**
จำนวนรูปภาพไม่เกินบทความละ 4-5 รูป ขนาด 2.5 x 3 นิ้ว ความละเอียดภาพขนาด 750 x 900 pixels จัดวางตามความเหมาะสม พร้อมบรรยายรายละเอียดของรูปภาพ
- **รูปแบบตัวอักษร**
TH SarabunPSK ขนาด 16
- **ระยะขอบ หน้ากระดาษ A4**
ระยะขอบบน 2.5 cm.
ระยะขอบล่าง 2.0 cm.
ระยะขอบซ้าย 2.0 cm.
ระยะขอบขวา 2.0 cm.
- **การอ้างอิง**
รูปแบบเอกสารอ้างอิง ใช้ระบบ APA 6th edition
การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง
ใช้ระบบนาม - ปี
การอ้างอิงท้ายเรื่อง
 1. หนังสือ : ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.
 2. บทความวารสาร : ชื่อผู้เขียน. ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่) : หน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.
 3. วิทยานิพนธ์ : ชื่อผู้เขียน. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. เมืองที่พิมพ์. สถานศึกษา.

- วิธีการส่งบทความ และรายละเอียดคำตอบแทน
ส่งบทความมาในรูปแบบ PDF และไฟล์ Word พร้อมแจ้งชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีที่ต้องการโอนเงิน
คำตอบแทนไปยัง E-mail : journal.sbpac@hotmail.com
บทความที่ผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และได้ลงตีพิมพ์ในวารสาร จะได้รับคำตอบแทน
บทความ หน้าละ 400 บาท
- ข้อมูลติดต่อประสานงาน
นางสาวไอซิส รอดพยันต์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
E-mail : journal.sbpac@hotmail.com ID Line : devilseed
โทรศัพท์ 0 7320 3739 มือถือ 08 9876 3885

บายศรีพลูในมิติวัฒนธรรมมลายูจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพลักษณ์อันเป็นอารยะทางภูมิปัญญาของคนมลายูปัตตานีในมิติการปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นวัฒนธรรมอันเนื่องด้วยขนบนิยมอย่างที่คนมลายูปัตตานีบอกว่าเป็น 'อาดะ'¹ นั้น มีรูปแบบให้เห็นอย่างหลากหลายและให้ความหมายที่แตกต่างกัน สมควรที่ทายาททางวัฒนธรรมมลายูจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเรียนรู้ให้เข้าใจ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำความรู้เหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในสังคมอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ เช่นเดียวกับ 'บายศรีพลู' หรือ 'บุงอ สีเสี้อ'² และ 'หมากพลู'³ ที่จะต้องเลือกนำไปใช้ให้ถูกกับงานและถูกกับคน

ภาพบายศรีพลู โดยนางสาวมัสวีณี สาและ

ในภาษามลายูปัตตานีคำ 'บุงอ' แปลว่าดอกไม้ และคำ 'สีเสี้อ' แปลว่าพลู เมื่อนำคำพื้นฐานสองคำนี้มาประสมเป็นคำ 'บุงอ สีเสี้อ' ที่หมายถึงบายศรีมลายูอันประกอบด้วยใบพลูต่างขนาดเป็นจำนวนหลายใบ ซึ่งนำมาจัดเรียงซ้อนและสลับด้วยดอกไม้หอมที่มีสีสดสวยงาม สืบเนื่องจากภาพลักษณ์ของ 'บุงอ สีเสี้อ' หรือดอกไม้ในจินตนาการดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้กำหนดใช้ชื่อเรียก 'บุงอ สีเสี้อ' เป็นภาษาไทยว่า 'บายศรีพลู' ผู้เขียนมีข้อเสนอเรื่อง 'บายศรีพลู' ในพื้นที่ของวารสารนี้ เพื่อเชิญชวนผู้อ่านหันมาสนใจในความเป็นบายศรีพลูมลายูว่า ทำไมเจ้าของวัฒนธรรมเลือกใช้ใบพลูเป็นส่วนประกอบหลักแทนใบตอง ใบพลูบอกสังคมมลายูให้รู้อะไร คนมลายูปัตตานีนิยมทำบายศรีพลูในโอกาสใด และแนวโน้มการสานประเพณีมอบบายศรีพลูในสังคมมลายูมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในอนาคตเป็นอย่างไร

ผู้เขียนได้เรียนรู้มาว่า คนมลายูจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อุปลักษณ์ให้บายศรีพลูเป็นสัญลักษณ์หนึ่งเพื่อสื่อถึงความรู้สึกอันอบอุ่นและสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นกัลยาณมิตรระหว่าง 'ผู้มอบ' กับ 'ผู้รับ' แทนคำพูดจากใจผู้ให้ ที่สืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานและกลายเป็น 'อาดะ' หรือ 'ลาโบะ' ของสังคม ซึ่งมักจะ

มีให้ดูได้ในโอกาสที่มีงานพิธีมงคลตามประเพณีนิยมของคนมลายูปัตตานี เช่น งานเข้าสุหน้ต⁴ งานหมั้น งานนี้
กะฮู⁵ และงานฉลองมงคลสมรส ที่ทางฝ่ายเจ้าบ่าวนำไปมอบแก่ฝ่ายเจ้าสาว

บายศรีพลุหนึ่งพานนั้นสามารถสื่อและสานใจกัลยาณมิตรได้อย่างลึกซึ้งมาก ดังนั้นการที่ผู้ใหญ่ฝ่าย
เจ้าบ่าวได้นำบายศรีพลุไปมอบแก่ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวในงานพิธีมงคลสมรสนั้น ผู้เฒ่าชวามลายูปัตตานีจะ
รู้สึกซาบซึ้งและเป็นเกียรติมาก ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมอันเนื่องด้วยชนบประเพณีทางชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรม
มลายูปัตตานีแบบดั้งเดิมที่ทรงคุณค่าทางจิตใจ คนมลายูรุ่นปัจจุบันบางคนในบางครอบครัวของบางตระกูลถูก
สอนให้เข้าใจว่าเรื่องนี้เป็นประเพณีที่เป็นจิตวิญญาณนิยม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเรื่องมารยาททางสังคมมากกว่า
วิถุนิยม และไม่มี ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาอิสลามแต่ประการใด

ถามว่าทำไมมลายูใช้ใบพลุเป็นองค์ประกอบหลักในการประดิษฐ์บายศรี จัดตอนที่อยู่ที่การ
รู้จักถอดรหัสคุณลักษณะของความเป็นพลุ

บรรพบุรุษมลายูได้สื่อความหมาย (meaning) และให้คุณค่า (value) ของความเป็น 'พลุ' มากกว่า
ความเป็นพืชสมุนไพร นั่นคือพลุไม่เพียงแต่มีสรรพคุณทางยาสำหรับรักษาแผลทางกายภาพของมนุษย์เท่านั้น
หากแต่พลุยังมีความสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ในมิติวัฒนธรรมของคนมลายูอย่างน่าสนใจ

ต้นพลุต่างสีและขนาดปกป้องไม้หลัก

ใบพลุเทศผู้ (ซ้าย) ใบพลุเทศเมีย (ขวา)
ภาพโดย นางสาวมีสวีณี สาและ

พลุ เป็นพันธุ์ไม้เถาที่มีใบสีเขียวหลายระดับ การปรับระดับสีของใบพลุมีความเป็นไปตามระยะเวลา
ที่เคลื่อนตัวโดยธรรมชาติ เมื่อใบของพลุในระยะผลิใบใหม่ ๆ มีขนาดเล็กสีเขียวอ่อนสว่างและจะค่อย ๆ กลาย
สีเป็นสีเขียวแก่เข้มจนถึงสีเขียวแก่จัด ใบพลุมีลักษณะเป็นรูปหัวใจขนาดต่าง ๆ ที่แตกยอดเป็นช่อและ
เติบโตตามแขนงอ่อนของลำต้นอย่างมั่นคงและแข็งแรง มีลายเส้นปรากฏบนใบพลุในลักษณะเป็นเส้นคู่ และ
ลักษณะสลับหว่างบรรจบกันกับแกนกลางของใบ ที่ 'หมอบ้าน' แยกเป็น 'สีเขียว ฉาแต' (พลุเทศผู้) และ 'สี
เขียว บือตึนอ' (พลุเทศเมีย) เถาของพลุจะค่อย ๆ ยืดยาวออกและเกาะติดพื้นดินด้วยรากอ่อนพร้อมกับเลื้อย
ไปเรื่อย ๆ ตามระดับความสูงต่ำของลักษณะพื้นที่ พลุบางเถาอาจปีนป่ายตามลำต้นและกิ่งก้านของต้นไม้อื่น

ได้บ้างเท่าที่ปลายเถาจะยึดไปถึง โดยไม่ทำให้ต้นไม้หลักนั้นต้องเสียหายมาก ต้นพลูที่ผลิบ่อยังดกมากเท่าไรก็ยิ่งเป็นการดีสำหรับต้นไม้หลักที่รองรับกิ่งก้านของต้นพลูนั้น เพราะใบพลูจะได้ทำหน้าที่เป็นคล้ายผ้าห่มสีเขียวที่ช่วยหุ้มห่อลำต้นไม้หลักให้อบอุ่น และช่วยรองรับเม็ดฝนและแดดจัดไม่ให้กระทบน้ำใส่ต้นไม้หลัก

สังเกตได้ว่าคุณสมบัติอันสวยงามของต้นพลูที่ติดตัวตามธรรมชาติดังที่ได้แจ้งนี้ มีลักษณะคล้ายกับได้ฝังแฝงความหมายเชิงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่มีคุณสมบัติเพียงพร้อมด้วยความงามด้านจริยธรรมและคุณธรรมอันสูงส่ง ทำให้เปรียบได้กับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีพัฒนาการทางกายภาพและจิตวิญญาณที่ได้หลอมรวมทั้งความคิดและความรู้สึกที่ดี และเจริญเติบโตตามกาลเทศะตามวัย มีความกตัญญูรู้คุณ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความรักตนเอง รักเกียรติยศและศักดิ์ศรีของความเป็นคน อดทน แข็งแรง และมีความอุตสาหะ รักชีวิตและไม่เบื่อกการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยที่ไม่เชื่องเบา ไม่ทรยศ และไม่เนรคุณต่อผู้มีพระคุณ ยิ่งกว่านั้นคนที่มีความลักษณะอย่างพลูยังได้ทำหน้าที่คอยปกป้องและป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่อาจจะมาถึงตัวของผู้มีบุญคุณตลอดเวลาโดยไม่ตรงกักร้าวและหวาดหวั่นต่อความยากลำบาก คือเป็นผู้มีความกตัญญูรู้คุณพร้อมกับการได้ทำหน้าที่ตอบสนองบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ กล่าวได้ว่าเป็นคนที่ เป็น 'ผู้รับ' และ 'ผู้ให้' ที่สมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คนที่มีลักษณะความเป็นต้นพลูควรเป็นคนที่มีความเกียรติมากกว่าคนที่ใช้ลักษณะความเป็นต้นกาฝากอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ เพราะว่าต้นกาฝากนั้นนอกจากไม่ได้ช่วยดูแลต้นไม้หลัก(ต้นแม่)ที่มันไปเกาะอาศัยเพื่อให้ตนเองได้เจริญเติบโตแล้ว ยังได้ทำลายต้นแม่ให้ต้องเสียหายถึงตาย ดังนั้น หากเราต้องการมีพื้นที่อยู่ในสังคมอย่างราบรื่นและมีความสุข เราคงต้องเลือกเป็นต้นพลูมากกว่าที่จะเป็นกาฝากที่ไม่รู้จักบุญคุณของผู้มีคุณต่อตน นั่นคือการเป็นผู้มีความกตัญญูและรู้คุณที่สอดคล้องกับคำสุภาษิตมลายูว่า "Di mana tanah dipijak, / ผืนภูมิใดที่มีพื้นที่ให้อยู่ / Di situ langit dijunjung./ ผืนนภานั้นต้องอยู่เหนือหัว"

ความกตัญญูรู้คุณรวมทั้งการมีจริยธรรมและคุณธรรมนั้นเป็นคุณลักษณะของคนดีที่ช่วยทำให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สมเกียรติยศและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อันประเสริฐ สมดังคำสอนของ Za'ba⁶ ที่เน้นไว้ในบท 'gurindam'⁷ ว่า ;

Jikalau kamu bersifat budiman	หากเธอคือผู้ทรงศรีปัญญาเลิศ
Dipandang sebagai bunga di taman	แลเห็นเพชรตจบุหงาในตาหมัน
Jikalau kamu bersifat dermawan	หากเธอคือผู้รู้ชอบบริจาคทาน
Segala orang dapat kau tawan	ทุกชีวันเธอต้องได้เอาไปครอง
Jikalau kamu bersifat pemurah	หากเธอคือผู้ใจบุญหนุนสร้างกุศล
Segala manusia datang menyerah	หลากหลายคนต้องจำนนยอมแพ้เธอ

ด้วยคุณค่าที่มีอยู่ในพันธุ์ไม้เลื้อยชูไบที่มีชื่อว่า 'พลู' ดังกล่าวข้างต้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่พลูถูกคนมลายูปาตานีเลือกใช้เป็นใบไม้หลักสำหรับทำบายศรี และได้ขนานนามให้ใหม่กว่า 'bungo สีเสีฮ' หรือ 'บายศรีพลู' และได้มอบหน้าที่ให้ 'บายศรีพลู' เป็นดอกไม้ในจินตนาการ สำหรับใช้เป็นสื่อสร้างสานผูกใจกัลยาณมิตรในสังคมมลายูเรื่อยมา

ขอย้ำว่า เรื่องของบายศรีพลูที่ผู้เขียนได้นำเสนอนี้เป็นเรื่องที่รับรู้และเรียนรู้มาจากผู้อาวุโสในพื้นที่อีกทอดหนึ่ง ซึ่งเข้าใจว่า ปัจจุบันคงมีใครอีกไม่กี่คนกระมังที่ยังจะให้ความสนใจและพยายามจะเข้าใจถึงเรื่องราวดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้เขียนเคยตั้งข้อสังเกตจากคำทักท้วงของเพื่อน ๆ มุสลิมบางคนที่กล่าวว่า

"ตัวตนของคนมลายูปาตานีเป็นคนมลายูมุสลิม การทำ 'บายศรีพลู' นั้นเป็นประเพณีที่สังคมมลายูเลียนแบบและสืบทอดมาจากประเพณีของชาวฮินดูซึ่งขัดกับวิถีของอิสลาม จึงไม่ควรสนับสนุนให้มีการสืบทอดประเพณีอีกต่อไป"

ทัศนะของคนมุสลิมบางกลุ่มในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยที่ไม่สนับสนุนให้มีการสานต่อประเพณีการมอบบายศรีพลูดังกล่าว เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า แม้ครึ่งนั้นมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบันยังมีปัญหาในเชิงปฏิบัติที่จะสืบสานวัฒนธรรมอันเนื่องด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ ดังนั้น ผู้เขียนทำนายว่าประเพณีการมอบบายศรีพลูในอนาคตอาจเลือนหายไปก็ย่อมเป็นไปได้

โดย ศาสตราจารย์ ดร. รัตติยา สาและ
ratjah@yahoo.com

การอ้างอิง

- ¹ 'อาตะ' ในภาษามลายูปาตานี หรือ adat ในภาษามลายูกลาง มีนัยของความเป็น 'ลาโบะ' หรือค่านิยมของคนมลายูปาตานี
- ² 'bungo สีเสีฮ' เป็นสำเนียงมลายูปาตานี หรือ bunga sirih (bunga sirih) ในสำเนียงมลายูกลาง
- ³ ภาษามลายูปาตานีเรียกว่า 'สีเสีฮปีแน' ตรงกับคำมลายูกลางว่า sirih pinang (sirihpinang)
- ⁴ สุหนัต เป็นพิธีกรรมชดเชยโทษปลายอวัยวะเพศชายในวัฒนธรรมอิสลาม
- ⁵ นิกะฮ์ หรือ มอญกือฮ ในสำเนียงมลายูปาตานี หรือ bernikah ในสำเนียงมลายูกลางเป็นพิธีทางศาสนาในพิธีกรรมสมรสอันเนื่องด้วยศาสนาอิสลาม ซึ่งมีรูปแบบเฉพาะ
- ⁶ Za'ba Resanan, SP ZAABA (SP 18/5D/3), Arkib Negara Malaysia, Kuala Lumpur. (Za'ba เป็นนามแฝงของปราชญ์มลายูที่มีนามเต็มว่า Zainal Abidin Bin Ahmad)
- ⁷ gurindam เป็นบทประพันธ์ประเภทร้อยกรองมลายูแบบจาริตที่นิยมถ่ายทอดเนื้อหาประเภทคำสอน